

In september 2008 opent het STAM de deuren. Het wordt dé plek om een culturele verkenningstocht door Gent te starten. Het STAM biedt een helder overzicht van het Gentse verleden en inzicht in de hedendaagse stad met blik op de toekomst.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene oase vlakbij het centrum. Lange tijd stond ziekenzorg er centraal, nu wordt het een prachtige cultuurhaven aan de oevers van de Leie.

De historische gebouwen van het STAM zijn op zich al een 'topstuk'. Zo herbergt de voormalige Bijlokeabdij unieke pre-Eyckiaanse muurschilderingen in één van de mooiste middeleeuwse refters van West-Europa.

De Bijlokesite: een unieke ligging

Zeven eeuwen lang stond ziekenzorg centraal op de Bijlokesite. Een kwart eeuw geleden kwam daar verandering in, toen de ziekenhuisfunctie verdween en de Hogeschool Gent besliste om haar centrale administratie, het departement Academie en een deel van het departement Conservatorium te huisvesten in het voormalige Burgerlijk Hospitaal.

Op initiatief van de stad Gent volgden tal van andere culturele organisaties: Concertzaal de Bijloke Gent, Kunstwerk(t), IBK (Initiatief Beeldende Kunst), IAK (Initiatief Audiovisuele Kunst), Mediadesk België Vlaamse Gemeenschap, Circusvlo, Gent Cultuurstad (Erfgoedcel Gent), de Operastudio Vlaanderen, VLAMO (Vlaamse amateurmuziek-organisatie), het Reproductiefonds Vlaamse Musea en de koepelorganisatie Vlaamsekunstcollectie. De realisatie van een aantal bouwprojecten zal tegen 2008 dit proces voltooien. Tegen dan zullen ook het Muziek Lod, Les Ballets C de la B en het STAM operationeel zijn. De heraanleg van de tuinen wordt een extra bindend element tussen de diverse initiatieven.

Het concept: Gent - stedelijkheid - synergie

Als vertrek- en referentiepunt doorheen het hele museum nemen we het hedendaagse Gent, het huidige stadsbeeld in al zijn gedaantes.

Geen enkele periode, geen enkele macht kon exclusief het beeld van Gent bepalen. Gent is een universiteitsstad, een havenstad, een historische stad, een cultuurstad, een stad van alle tijden. De stad vertoont alle eigenschappen van een palimpsest: een vaak herbruikt en herbeschreven stuk perkament, dat laag per laag dient ontdekt en ontcijferd. Het STAM wordt het instrument om de stad te 'lezen', om oude stadsweefsels weer zichtbaar te maken en om krijtlijnen voor toekomstige ontwikkelingen te ontdekken.

Doordat Gent een stad is met vele gezichten kan het verhaal van Gent tegelijk het algemene verhaal van stedelijkheid vertellen.

De ideeën voor het STAM zijn een gevolg van de nota 'Synergie 2000' die in 1999 werd opgemaakt door de Gentse musea. De aanleiding voor dit 'samen denken' was de problematiek van het zieltogende Oudheidkundig Museum van de Bijloke. De doelstelling was na te gaan hoe het cultureel erfgoed weer een symbolische slagkracht kon krijgen in het leven van mensen vandaag.

Synergie zal ook bij de werking van het STAM het sleutelwoord zijn; het STAM is een medespeler in het erfgoedveld, aanvullend op de expertises die in archieven en musea aanwezig zijn. Het STAM wekt enthousiasme op voor de stad en heeft een belangrijke doorverwijsfunctie. De natuurlijke partners zijn De Zwarte Doos (archeologie en stadsarchief), het MIAT en het Huis van Alijn, de Sint-Pietersabdij, de dienst Monumentenzorg en de dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning.

Het STAM: infrastructuur en invulling

Het STAM bestaat uit drie grote delen: de abdij, het klooster en een nieuwbouw. De drie delen worden inhoudelijk complementair ingevuld.

Het publiek komt binnen via de nieuwbouw. Daar bevinden zich de publieksfaciliteiten zoals een ruim onthaal en een café. Op de eerste verdieping starten we de inleiding tot de stad met een maquette.

Via de doorgang op de verdieping wandelt men binnen in de Bijlokeabdij. Daar vertellen we, optimaal gebruik makend van het historische patrimonium, het chronologisch opgebouwd verhaal van Gent. De pandgangen in de abdij vormen een soort tijdslijn. Actuele beelden van herkenbare plaatsen of gebouwen tonen de opgestapelde tijd in de stad. In de zijruimtes worden enkele typerende aspecten van de stedelijkheid (kennis en cultuur, vrijheid, emancipatie ...), van de vroegste tijden tot vandaag, meer in detail toegelicht. Het unieke aan het gebouw is dat de opeenvolgende bouwfases de opgestapelde tijd zichtbaar maken in de verschillende ruimtes: de slaapzaal en de refter evoceren de groei van Gent tot middeleeuwse grootstad, de barokke 'zaal 1715' roept de stad uit de 17de en 18de eeuw op ...

In het 17de eeuwse klooster houden we de hedendaagse stad onder de loep. Via tentoonstellingen, lezingen, debatten, ... wordt het geheugen van de stad in beeld gebracht, geanalyseerd en geactualiseerd. De grote rijkdom aan erfgoed(collecties) in Gent vormt hiervoor een quasi onuitputtelijke bron.

Het STAM wordt ook de uitvalsbasis voor stadsklassen in Gent. Stadsklassen zijn een stedelijke variant van de alombekende bos- en zeeklassen, al jaren een beproefd recept voor ervaringsgericht leren. Na een introductie tot de stad en haar geschiedenis krijgen kinderen en jongeren de gelegenheid om zich enkele dagen onder te dompelen in het stadsleven. Zij leren monumenten en musea kennen, maar ook diverse stadsdiensten en privé-bedrijven. Hoe functioneert een stad (mobiliteit, milieu, stedenbouw, haven)? De jongeren logeren in Gent en kunnen 's avonds deze stad van kennis en cultuur smaken (concert, theater, film). Als afsluiting maken de deelnemers aan de stadsklas een eigen 'stadsmonitor' (teksten, beelden, geluidsfragmenten ...) die zij presenteren in het STAM.

Het STAM werpt eveneens een blik op de toekomst. De hedendaagse stad is voortdurend in verandering, stadsvernieuwing is een continu proces. Bepaalde openbare werken, stedenbouwkundige en/of architecturale projecten worden in het STAM voorgesteld en in een bredere context geplaatst.

Prelude, voorzien voor september 2006: *'Van Gent Morgen tot Gent Nu. 35 jaar stedenbouw en ruimtelijke planning'*. Sinds de internationale stedenbouwkundige wedstrijd *'Gent Morgen'* uit 1971 werden verschillende plannen gemaakt. De tentoonstelling toetst die plannen aan de evolutie van de stad.

Feiten en cijfers

Bouwheer: Stad Gent
Locatie: Bijlokesite Gent
Opening: september 2008
Totale Oppervlakte: 6985 m²
Nieuwbouw: 1750 m²
Totale kostprijs: 12.620.947 euro

Subsidiënten:
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap 8.676.273 euro,
Provincie Oost-Vlaanderen 1.936.511 euro,
Stad Gent 2.008.163 euro,

Voorzitter stuurgroep: Sas van Rouveroj

Projectleiding: Hendrik Defoort en Christine De Weerd
Team: Jeannine Baldewijns, Maria De Waele, Wout De Vuyst en Véronique van Goethem

Infrastructuur: Erik Bonte
Architect nieuwbouw: Koen Van Nieuwenhuysse
Omgevingsaanleg: Jurgen De Waegemaeker
Inrichting: NV Tijdsbeeld en Pièce Montée en BVBA Lieven Achtergael Architecten

Projectteams inhoud en infrastructuur:
André Capiteyn, Leen Charles Marc Bauwens, René De Herdt, Hendrik De Smedt
Johan Decavele, Sylvie Dhaene, Bart Doucet, Marie Christine Laleman, Jo Lefebure,
Frank Maes, Herman Rosseau, Ann Steenbrugge, Gunter Stoops, CarineVan
Bruwaene, Johan Van de Wiele, Wim van den Driessche, Geert Van Doorne.

Contact: Gent Cultuurstad vzw, Bijlokekaai 7b, 9000 Gent, tel 09/269 87 90,
gentcultuurstad@gent.be
Bezoek de website www.stamgent.be om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen van het STAM

Contactinfo voor de pers (niet voor publicatie) Christine De Weerd T 09 269 87 92
christine.deweerd@gent.be www.gentcultuurstad.be